GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2015 m. gegužės 21 d.[1]

Byla C-251/14

György Balázs
prieš
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága

(Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Vengrija) pateiktas prašymaspriimti prejudicinį sprendimą)

„Teisės aktų suderinimas — Direktyva 98/70/EB — Benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybė — Techniniame standarte numatyti papildomi kokybės reikalavimai — Direktyva 98/34/EB — Informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarka“

I – Įžanga

1. Skirtingi valstybių narių taikomi degalų kokybės rodikliai gali sutrikdyti vidaus rinkos veikimą. Todėl nustatant rodiklius Degalų direktyva[2] siekiama pašalinti tam tikras prekybos degalais kliūtis. Palengvinti laisvą prekių ir paslaugų judėjimą turi ir Europos standartizacijos politika, kurią įgyvendina Sąjungos pripažintos standartizacijos institucijos[3].

2. Europos standartizacijos komiteto (toliau – CEN) priimtame dyzelinių degalų (dyzelino) standarte, be Degalų direktyvoje numatytų reikalavimų, yra nurodytas dyzelinių degalų pliūpsnio temperatūros rodiklis. Vengrija šį CEN standartą perkėlė į iš esmės savanoriškai taikomą nacionalinį standartą. Parduodant dyzeliną degalinėse, pliūpsnio temperatūros rodiklis tampa privalomas tik todėl, kad viename Vengrijos teisės akte yra daroma nuoroda į minėtąjį standartą.

3. Todėl nagrinėjamu atveju pirmiausia kyla klausimas, ar tai, kad toks rodiklis yra privalomas, yra suderinama su Degalų direktyva.

4. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia ir dėl Direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką[4], reikalavimų, kurie taikomi nacionaliniam teisės aktui, nustatančiam, kad standarte esantys rodikliai yra teisiškai privalomi.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 93/12/EEB (OL L 350, p. 58; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 23 t., p. 182), iš dalies pakeista 2003 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003, suderinančiu su Tarybos sprendimu 1999/468/EB nuostatas, susijusias su komitetais, padedančiais Komisijai naudotis savo įgyvendinimo įgaliojimais, nustatytais dokumentuose, priimtuose vadovaujantis EB sutarties 251 straipsnyje nustatyta tvarka (OL L 284, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 447).

3 — Žr. Bendrąsias CEN, CENELEC ir ETSI bei Europos Komisijos ir Europos laisvosios prekybos asociacijos bendradarbiavimo gaires, pasirašytas 2003 m. kovo 28 d. (OL C 91, p. 7).

4 — 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/34/EB, nustatanti informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką (OL L 204, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 37), iš dalies pakeista 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/96/EB dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo, adaptuojanti kai kurias direktyvas laisvo prekių judėjimo srityje (OL L 363, p. 81).

II – **Teisinis pagrindas**

A – *Sąjungos teisė*

1. Degalų direktyva

5. Degalų direktyvos tikslas 1 konstatuojamojoje dalyje suformuluotas taip:

„kadangi skirtumai tarp valstybių narių priimtų įstatymų ar administracinių priemonių dėl tradicinių ir alternatyvių degalų, naudojamų transporto priemonėse su kibirkštinio ir slėginio uždegimo varikliais, kokybės rodiklių trukdo prekiauti Bendrijoje ir todėl gali daryti tiesioginę įtaką vidaus rinkos kūrimui ir veikimui bei Europos transporto priemonių ir naftos perdirbimo pramonės tarptautiniam konkurencingumui; kadangi laikantis Steigimo sutarties 3b straipsnio nuostatų būtina suderinti šios srities įstatymus.“

6. 2 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„kadangi Steigimo sutarties 100a straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Komisija savo pasiūlymuose dėl vidaus rinkos kūrimo ir veikimo ir, *inter alia*, dėl sveikatos ir aplinkos apsaugos, remiasi aukšto lygio apsauga.“

7. 20 konstatuojamoje dalyje numatyta:

„kadangi, norint apsaugoti žmonių sveikatą ir (arba) aplinką konkrečiose aglomeracijose arba tam tikrose ekologiškai pažeidžiamose teritorijose, kur esama ypatingų oro kokybės problemų, valstybėms narėms reikėtų leisti šioje direktyvoje nustatyta tvarka reikalauti, kad degalai būtų tiekiami į rinką tik tada, jeigu jie atitinka griežtesnius negu šioje direktyvoje nustatytus aplinkosauginius rodiklius; kadangi ši tvarka leistų netaikyti informacijos teikimo tvarkos, nustatytos <...> [D]irektyvoje 98/34/EB <…>.“

8. Degalų direktyvos 1 straipsnyje reglamentuojama jos taikymo sritis:

„Ši direktyva nustato degalų, kuriuos naudoja transporto priemonės su kibirkštinio ir slėginio uždegimo varikliais, charakteristikas, grindžiamas sveikatos ir aplinkos apsaugos reikmėmis.“

9. Dyzelinių degalų kokybė reglamentuojama Degalų direktyvos 4 straipsnio 1 dalies e punkte:

„Ne vėliau kaip iki 2009 m. sausio 1 d. valstybės narės užtikrina, kad <…> dyzeliniais degalais (dyzelinu) prekiauti jų teritorijoje būtų galima tik tada, jeigu jie atitinka IV priede nustatytus aplinkosauginius rodiklius, išskyrus sieros kiekiui, kuris neturi viršyti 10 mg / kg.“

10. Degalų direktyvos 5 straipsnyje numatyta laisva degalų apyvarta:

„Nė viena valstybė negali drausti, riboti ar trukdyti pateikti į rinką degalus, kurie atitinka šios direktyvos reikalavimus.“

11. Degalų direktyvos 6 straipsnyje valstybėms narėms tam tikromis sąlygomis leidžiama nustatyti griežtesnius aplinkosauginius rodiklius, nei numatytieji direktyvoje.

12. Degalų direktyvos IV priede nustatyti tiekiamų į rinką degalų, naudojamų transporto priemonėse su slėginio uždegimo varikliais, aplinkosauginiai rodikliai. Jame numatytos šių parametrų ribinės vertės: cetaninio skaičiaus, tankio esant 15 laipsnių Celsijaus, distiliacijos, policiklinių aromatinių angliavandenilių ir sieros kiekio.

13. Degalų direktyva buvo iš dalies pakeista Direktyva 2009/30/EB [5] (toliau – Direktyva 2009/30). Ši keičiančioji direktyva, kaip nustatyta jos 5 straipsnyje, įsigaliojo 20 dieną nuo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, t. y. 2009 m. birželio 25 d., ir pagal 4 straipsnį turėjo būti perkelta į nacionalinę teisę iki 2010 m. gruodžio 31 d. Nagrinėjamoje byloje, kuri prasidėjo nuo 2009 m. spalio 5 d. atlikto mokestinio patikrinimo, ji negali būti taikoma, nes Vengrija Degalų direktyvą į nacionalinę teisę perkėlė tik 2010 ir 2011 m. įstatymais [6].

14. Tačiau reikėtų atskirai paminėti Direktyvos 2009/30 31 konstatuojamąją dalį, nes joje daroma nuoroda į nagrinėjamoje byloje minimą CEN standartą EN 590:

„Tikslinga pakoreguoti Direktyvos 98/70/EB IV priedą, kad rinkai būtų galima tiekti dyzeliną su didesniu biodegalų kiekiu („B7“), nei numatyta standarte EN 590:2004 („B5“). Šis standartas turėtų būti atitinkamai pakoreguotas ir turėtų nustatyti į tą priedą neįtrauktų techninių parametrų, pvz., oksidacinio stabilumo, pliūpsnio temperatūros, anglies liekanos, pelenų kiekio, vandens kiekio, bendrojo teršalų kiekio, vario plokštelės korozijos, tepumo, kinematinės klampos, drumstimosi temperatūros, ribinės filtruojamumo temperatūros, fosforo kiekio, rūgštinio skaičiaus, peroksidų, rūgštinio skaičiaus kitimo, injektoriaus užkimšimo ir stabilumo priedų pridėjimo, ribas.“

2. Direktyva 98/34

15. Pagal Direktyvą 98/34 valstybės narės prieš priimdamos tam tikrus reglamentus, kurie gali sutrikdyti vidaus rinkos veikimą, privalo konsultuotis su Komisija.

16. Direktyvos 98/34 1 straipsnyje pateiktos svarbiausių sąvokų apibrėžtys:

„<...>

3. „Techninė specifikacija“ – dokumente pateikti reikalavimai tokioms gaminio charakteristikoms, kaip kokybės lygiai, darbiniai parametrai, sauga ar matmenys, taip pat reikalavimai parduodamo gaminio pavadinimui, terminijai, simboliams, bandymams ir bandymų metodams, pakavimui, žymėjimui ar ženklinimui etiketėmis ir atitikties įvertinimo procedūroms. <...>

<...>

6. „Standartas“ – pripažintos standartizacijos institucijos priimta daugkartiniam ar nuolatiniam taikymui skirta techninė specifikacija, kurios reikalavimų atitiktis nėra privaloma ir kuri yra:

— <...>,

— Europos standartas – Europos standartizacijos institucijos priimtas ir visuomenei prieinamas standartas,

— nacionalinis standartas – nacionalinės standartizacijos institucijos priimtas ir visuomenei prieinamas standartas.

<...>

5 — 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/30/EB, iš dalies keičianti Direktyvos 98/70/EB nuostatas dėl benzino, dyzelinių degalų (dyzelino) ir gazolių kokybės rodiklių, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų stebėsenos ir mažinimo mechanizmą, iš dalies keičianti Tarybos direktyvos 1999/32/EB nuostatas dėl vidaus vandens kelių laivų kuro kokybės rodiklių ir panaikinanti Direktyvą 93/12/EEB (OL L 140, p. 88).

6 — Žr. *Eurlex* nurodytas vengriškas šios direktyvos įgyvendinimo nuostatas.

11. „Techninis reglamentas“ – techninės specifikacijos ir kiti reikalavimai arba paslaugų taisyklės, įskaitant atitinkamas administracines nuostatas, kurių būtina laikytis *de jure* ir *de facto* parduodant, teikiant paslaugą, steigiant paslaugų verslą arba naudojant valstybėje narėje ar didžiojoje jos dalyje, taip pat valstybių narių įstatymai ir kiti teisės aktai, <...> draudžiantys gaminį gaminti, įvežti, parduoti ar naudoti, arba draudžiantys teikti paslaugą arba ja naudotis, arba steigti paslaugų teikėjo verslą.

De facto techniniais reglamentais laikoma:

— valstybės narės įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriuose yra pateikiama nuoroda į technines specifikacijas <…>, kurių atitiktis suteikia minėtų įstatymų ir kitų teisės aktų atitikties prielaidą,

<…>.“

B – *Europos standartai*

17. CEN yra Sąjungoje ir ELPA pripažinta Europos standartizacijos institucija [7]. 1993 m. jis pirmą kartą priėmė Europos dyzelinių degalų standartą (EN 590:1993), kuriame buvo numatyta leistina mažiausia 55°laispnių Celsijaus pliūpsnio temperatūra; šis skaičius buvo pakartotas ir vėlesniuose standartuose EN 590:1999, EN 590:2004, EN 590:2009 ir EN 590:2013.

C – *Vengrijos teisė*

1. Ministerijos nutarimas dėl degalų kokybės reikalavimų

18. 2008 m. rugpjūčio 22 d. Transporto, telekomunikacijų ir energetikos ministerijos nutarimu 20/2008 dėl degalų kokybės reikalavimų (toliau – ministerijos nutarimas), kaip nustatyta jo 9 straipsnio 1 dalies c punkte, yra įgyvendinama Direktyva 2003/17/EB, iš dalies keičianti Degalų direktyvą [8] (toliau – Direktyva 2003/17). Nematyti, kad būtų nukrypta nuo direktyvos.

2. Įstatymas dėl nacionalinės standartizacijos

19. 1995 m. įstatymo Nr. XXVIII dėl nacionalinės standartizacijos (toliau – Įstatymas dėl nacionalinės standartizacijos) 6 straipsnyje reglamentuojamas nacionalinio standarto privalomumas:

„1. Šio standarto laikymasis yra savanoriškas.

2. Techninio pobūdžio teisės aktuose gali būti daroma nuoroda į nacionalinį standartą, o tai reiškia, kad jį taikant turi būti tenkinami tuose teisės aktuose įtvirtinti reikalavimai.

<...>“.

7 — Žr. Bendrąsias CEN, CENELEC ir ETSI bei Europos Komisijos ir Europos laisvosios prekybos asociacijos bendradarbiavimo gaires, cituotas 3 išnašoje, ir 2013 m. sausio 1 d. įsigaliojusio 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos I priedą (OL L 316, p. 12).

8 — 2003 m. kovo 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/17/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės (OL L 76, p. 10).

3. Akcizų įstatymas

20. 2003 m. Vengrijos įstatymo Nr. CXXVII dėl akcizų ir specialių nuostatų prekiaujant produktais, kuriems taikomi akcizai (toliau – Akcizų įstatymas), 110 straipsnio 13 punkte, be kita ko, reglamentuojamas biodyzelino pardavimas:

„<...> Iš kitų degalinių [degalinių, skirtų orlaiviams aptarnauti] rezervuarų ir tik naudojant degalų dozatorius gali būti parduodamas tik <...> dyzelinas, priskiriamas prie 2710 19 41 tarifinės pozicijos, mazutas, priskiriamas prie 2710 19 41 ir 2710 19 45 tarifinių pozicijų, <...> ir biodyzelinas bei biodegalai E85, su sąlyga, kad jie atitinka galiojančius Vengrijos standartus. <...>

<...>“

III – **Bylos aplinkybės ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą**

21. 2009 m. spalio 5 d. pirmosios instancijos administracinė institucija atliko György Balázs dyzelinių degalų atsargų mokestinį patikrinimą.

22. Ištyrus paimtą mėginį, buvo nustatyta, kad dyzelinių degalų pliūpsnio temperatūra neatitiko Vengrijos standarto MSZ EN 590:2009 reikalavimų. Ji buvo 44 laipsnių Celsijaus, o ne numatytų 55 laipsnių [9]. Mokestinio patikrinimo dieną šis standartas nebuvo prieinamas vengrų kalba.

23. NAV Bács-Kiskun Megyei Vám- és Pénzügyőri Főigazgatóság Kiskőrösi Kirendeltsége (Mokesčių ir muitų bendrosios tarnybos Bač Kiškūno departamento skyrius) 2013 m. kovo 21 d. konstatavo, kad György Balázs pažeidė Akcizų įstatymą, ir įpareigojo jį sumokėti 4 418 080 HUF dydžio baudą, 883 616 HUF dydžio akcizą bei 58 900 HUF sumą, kurią sudaro ekspertizės išlaidos. *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága* (Dél alföld regiono mokesčių ir muitų tarnyba prie Nacionalinės iždo ir muitinės administracijos) patvirtino šį sprendimą 2013 m. birželio 13 d.

24. Šį sprendimą György Balázs apskundė *Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Kečkemėto administracinių ir socialinių bylų teismui) (toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas). Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikia Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Degalų direktyvos 4 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnį reikia aiškinti taip, kad degalų tiekėjams gali būti taikomi tik remiantis šia direktyva priimtuose nacionalinės teisės aktuose įtvirtinti kokybės reikalavimai, o nacionaliniame standarte numatyti papildomi, palyginti su nurodytaisiais direktyvoje, kokybės reikalavimai netaikytini?

2. Ar Direktyvos 98/34 1 straipsnio 6 ir 11 punktus reikia aiškinti taip, kad jei galioja techninis reglamentas (nagrinėjamu atveju – tai pagal deleguotąją teisėkūrą priimtas ministerijos nutarimas), toje pačioje srityje priimtas nacionalinis standartas gali būti taikomas tik savanoriškai, t. y. įstatymu negali būti nustatomas privalomas taikymas?

3. Ar Direktyvos 98/34 1 straipsnio 6 punkte numatytas nacionalinio standarto prieinamumo visuomenei kriterijus yra tenkinamas, jei standartas, kuris tuo momentu, kai, valdžios institucijų teigimu, turėjo būti taikomas, nebuvo prieinamas valstybine kalba?“

9 — Prašyme priimti prejudicinį sprendimą greičiausiai dėl spausdinimo klaidos nurodyta, kad standarte numatyta 53 laipsnių pliūpsnio temperatūra.

25. Rašytines pastabas pateikė G. Balázs, Graikijos Respublika, Vengrija ir Europos Komisija. 2015 m. balandžio 23 d. surengtame teismo posėdyje dalyvavo dar ir *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága*, o G. Balázs ir Graikija jame nedalyvavo.

IV – **Teisinis vertinimas**

26. Per teismo posėdį *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága* teigė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai niekaip nesusiję su pagrindine byla. Skundžiamu sprendimu esą tik buvo pareikalauta sumokėti nesumokėtą akcizą. Už dyzelinių degalų rodiklių pažeidimą jokių sankcijų esą skirta nebuvo.

27. Jei *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága* tuo norėjo pasakyti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą neturi reikšmės sprendimui pagrindinėje byloje priimti, todėl yra nepriimtinas, tam reikėtų paprieštarauti, kad prerogatyvą įvertinti, ar prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi reikšmės sprendimui priimti, turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ir Teisingumo Teismas šios prerogatyvos, išskyrus akivaizdžių klaidų atvejus, iš esmės nepersvarsto [10].

28. Tačiau paklausta *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága* pripažino, kad nustatant, ar G. Balázs prekiavo degalais, apmokestinamais didesniu akcizu nei dyzeliniai degalai, buvo remtasi pliūpsnio temperatūros tyrimo rezultatais. Vadinasi, pliūpsnio temperatūrai keliami reikalavimai vis dėlto turi reikšmės apmokestinant atitinkamus degalus. Jau vien tai rodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai, net atsižvelgiant į *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága* argumentus, nėra akivaizdžiai nereikšmingi sprendimui nagrinėjamoje byloje priimti.

29. Todėl reikia atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

A – *Dėl pirmojo klausimo: papildomi degalų reikalavimai*

30. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar valstybės narės turi teisę nustatyti papildomus, palyginti su numatytaisiais Degalų direktyvoje, į apyvartą išleidžiamų dyzelinių degalų kokybės reikalavimus.

1. Dėl nukrypimo nuo Degalų direktyvos 5 straipsnio

31. Pagal Degalų direktyvos 5 straipsnį valstybės narės negali drausti, riboti ar trukdyti pateikti į rinką degalus, kurie atitinka šios direktyvos reikalavimus.

32. Priešingai, nei mano Vengrija ir Graikija, šiuo straipsniu nustatomi ne tik minimalūs reikalavimai. Veikiau teisi yra Komisija teigdama, kad – nepažeidžiant Degalų direktyvos 6 straipsnyje nustatytos apsaugos sąlygos [11] – čia įtvirtinamas draudimas trukdyti degalams patekti į rinką, jei taikoma ši direktyva [12].

33. Toks Degalų direktyvos aiškinimas išplaukia ne tik iš jos teksto, bet ir yra suderinamas su jos teisiniu pagrindu ir konstatuojamosiose dalyse suformuluotais tikslais.

10 — Sprendimai *Križan ir kt.* (C-416/10, EU:C:2013:8, 54 punktas) ir *Quelle* (C-404/06, EU:C:2008:231, 19 ir 20 punktai).

11 — Dėl jos žr. šios išvados 34 ir 42 punktus.

12 — Žr. Sprendimą *Belgische Petroleum Unie ir kt.* (C-26/11, EU:C:2013:44, 33 ir 36 punktai).

34. Degalų direktyva buvo priimta remiantis EB sutarties 100a straipsnyje (vėliau – EB 95 straipsnis, dabar – SESV 114 straipsnis) numatyta kompetencija vidaus rinkos srityje. Taip pat ir visi jos pakeitimai, padaryti iki pagrindinės bylos įvykių, pirmiausia Direktyva 2003/17 padaryti pakeitimai, buvo atlikti remiantis EB 95 straipsnyje įtvirtinta kompetencija vidaus rinkos srityje. Remiantis šia kompetencija, pagal visas redakcijas leidžiama derinti valstybių narių įstatymus. Atitinkamai Degalų direktyvos 1 konstatuojamojoje dalyje numatytas tikslas yra suderinti valstybių narių įstatymus, t. y. pašalinti egzistuojančius skirtumus.

35. Šio Degalų direktyvos tikslo – pašalinti laisvo prekių judėjimo kliūtis – nebūtų įmanoma įgyvendinti, jei valstybėms narėms būtų leista išplėsti joje numatytus degalų reikalavimus. Todėl Degalų direktyvos nuostatų negalima traktuoti kaip minimalius reikalavimus nustatančių nuostatų – veikiau jos yra išsamios nuostatos [13].

36. Tokį aiškinimą patvirtina ir ryšys tarp Degalų direktyvos 5 straipsnyje nustatyto draudimo bei 6 straipsnyje numatytos apsaugos sąlygos, nustatytos dar įtvirtinant kompetenciją vidaus rinkos srityje (dabar – SESV 114 straipsnio 10 dalis): Degalų direktyvos 6 straipsnyje valstybėms narėms griežtai apibrėžtomis sąlygomis ir tik po europinės patikrinimo procedūros leidžiama nustatyti griežtesnius aplinkosauginius rodiklius. Tai patvirtinama ir Degalų direktyvos 20 konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią valstybėms narėms tik šioje direktyvoje nustatyta tvarka leidžiama reikalauti, kad degalai būtų tiekiami į rinką tik tada, jeigu jie atitinka griežtesnius, negu šioje direktyvoje nustatytus, aplinkosaugos rodiklius.

37. Tokios griežtos nukrypimo nuo Degalų direktyvos sąlygos reikalingos kaip tik todėl, kad ji ne nustato minimalius reikalavimus, o iš esmės yra baigtinio pobūdžio [14].

38. Galiausiai, priešingai, nei mano *Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága*, nėra jokio pagrindo tokiems mažmenininkams, kaip antai G. Balázs, neleisti remtis Degalų direktyvos 5 straipsniu. Priešingai: jei šis draudimas nebūtų taikomas mažmeninei prekybai, valstybės narės galėtų lengvai jį apeiti.

2. Dėl direktyvos galiojimo srities

39. Tačiau Degalų direktyvos 5 straipsnyje įtvirtintas draudimas taikomas tik direktyvos galiojimo srityje [15]. Kaip nustatyta jos 1 straipsnyje, šios direktyvos dalykas – degalų, kuriuos naudoja transporto priemonės su kibirkštinio ir slėginio uždegimo varikliais, charakteristikos, grindžiamos *sveikatos ir aplinkos apsaugos* reikmėmis [16].

40. Iš šio ryšio su Degalų direktyvos 1 straipsniu darytinos dvi išvados.

41. Kaip jau minėjau savo išvadoje byloje *Belgische Petroleum Unie ir kt.*, Degalų direktyvos 5 straipsnyje įtvirtinto draudimo nereikėtų suprasti kaip išsamaus draudimo riboti pagrindines laisves. Vadinasi, ne kiekvienas standartus atitinkančių degalų prekybos ribojimas prieštarauja Degalų direktyvos 5 straipsniui ir šis straipsnis apskritai gali būti taikomas tik *techniniams* degalų rodikliams. Tai reiškia, kad, pavyzdžiui, nuostatoms dėl kainų reguliavimo, degalų reklamos arba naftos produktų apmokestinimo Degalų direktyvos 5 straipsnyje įtvirtintas ribojimo draudimas netaikomas [17].

13 — Žr. sprendimus *Komisija / Danija* (278/85, EU:C:1987:439, 22 punktas) ir *Cindu Chemicals ir kt.* (C-281/03 ir C-282/03, EU:C:2005:549, 44 punktas).

14 — Žr. sprendimus *Komisija / Prancūzija* (C-53/00, EU:C:2002:252, 19 ir 20 punktai), *Komisija / Graikija* (C-154/00, EU:C:2002:254, 15 ir 16 punktai) ir *González Sánchez* (C-183/00, EU:C:2002:255, 28 ir 29 punktai).

15 — Žr. Sprendimą *Toolex* (C-473/98, EU:C:2000:379, 27 ir paskesni punktai) – dėl chemikalus reglamentuojančio teisės akto.

16 — Žr. mano išvadą byloje *Belgische Petroleum Unie ir kt.* (C-26/11, EU:C:2012:480, 43 punktas).

17 — Žr. mano išvadą byloje *Belgische Petroleum Unie ir kt.* (C-26/11, EU:C:2012:480, 41 ir paskesni punktai).

42. Nagrinėjamu atveju reikėtų pridurti, kad Degalų direktyvos 5 straipsnyje įtvirtintas draudimas galioja netgi ne visiems techniniams degalų rodikliams, o tik 1 straipsnyje nurodytiems techniniams rodikliams, grindžiamiems *„sveikatos ir aplinkos apsaugos reikmėmis“*. Tai patvirtina ir Degalų direktyvos 2 konstatuojamoji dalis, pagal kurią Komisija savo pasiūlymuose rėmėsi aukšto lygio apsauga dėl sveikatos ir aplinkos apsaugos, o kalbant apie kompetenciją, vidaus rinkos srityje taip pat minimos „saugos“ ir „vartotojų apsaugos“ sritys neįvardijamos.

43. Sauga ir vartotojų apsauga į Degalų direktyvos galiojimo sritį nebuvo įtrauktos ir keičiančiomis direktyvomis 2000/71 ir 2003/17 [18]. Veikiau Direktyvos 2003/17 2 konstatuojamojoje dalyje ir toliau minima tik „sveikatos ir aplinkos apsauga“. Manytina, kad kaip tik „saugos“ sąvoka būtų svarbi, kalbant apie dyzelino pliūpsnio temperatūros rodiklį, nes ji apima ir techninę prekių saugą [19].

44. Naujausioje keičiančioje Direktyvoje 2009/30 yra kelios nuostatos, reglamentuojančios metalų priedus, kurias Teisingumo Teismas yra priskyręs prie tikslo apsaugoti vartotojus [20]. Tačiau abejotina, kad šiomis nuostatomis siekiama galutinai suderinti vartotojų apsaugą. Be to, pagrindinėje byloje jos dar negali būti taikomos. Todėl Teisingumo Teismui šioje byloje nereikia dėl jų pareikšti nuomonės.

45. Pagal šiuos su sveikatos ir aplinkos apsauga susijusius Degalų direktyvos tikslus jos 6 straipsnio 1 dalies apsaugos sąlyga papildomai leidžia valstybėms narėms nustatyti griežtesnius *aplinkosauginius* rodiklius tik „saugant gyventojų sveikatą konkrečioje valstybės narės aglomeracijoje arba saugant aplinką tam tikroje valstybės narės ekologiškai pažeidžiamoje teritorijoje“. Taigi išimties tvarka leidžiamų valstybės narės priemonių tikslas taip pat turi būti susijęs su sveikatos ir aplinkos apsaugos reikmėmis.

46. Tai reiškia, kad su saugos ir vartotojų apsaugos reikmėmis susiję rodikliai Degalų direktyva nėra derinami.

47. Vadinasi, Degalų direktyvos 5 straipsniui iš principo prieštarauja visi nacionalinės teisės aktai, kurie yra grindžiami su sveikatos ir aplinkos apsaugos reikmėmis susijusiais techniniais degalų rodikliais, tačiau jam neprieštarauja rėmimasis kitais rodikliais, pirmiausia jei tuo siekiama degalų saugos arba vartotojų apsaugos tikslų.

3. Dėl Degalų direktyvos 5 straipsnyje įtvirtinto ribojimo draudimo taikymo

48. Vengrijoje egzistuoja du teisės aktai, reglamentuojantys degalų pateikimą į rinką: ministerijos nutarimas ir Akcizų įstatymas.

49. Vengrijos ministerijos nutarimu, kaip nustatyta jo 9 straipsnyje, į nacionalinę teisę yra perkeliami Degalų direktyvoje numatyti kokybės reikalavimai, nustatyti keičiančiojoje Direktyvoje 2003/17. Be jų, ministerijos nutarime nėra jokių papildomų, palyginti su galiojančios redakcijos Degalų direktyva, dyzelinių degalų reikalavimų, kaip antai ribinės pliūpsnio temperatūros vertės. Jame taip pat nėra nustatyta, kad kokie nors nacionaliniame ar europiniame standarte numatyti papildomi kokybės

18 — Tačiau naujausioje keičiančioje Direktyvoje 2009/30 pirmiausia Parlamento iniciatyva atsirado nuostatų, kurias Teisingumo Teismas yra priskyręs prie vartotojų apsaugos tikslo; žr. Sprendimą *Afton Chemical* (C-343/09, EU:C:2010:419, 48, 49, 55, 56, 88, 92 ir 95 punktai). Vis dėlto šie pakeitimai pagrindinėje byloje negali būti taikomi.

19 — J. Pipkorn, A. Bardenhewer-Rating, H. C. Taschner (H. von der Groeben, J. Schwarze (leid.) „Kommentar zum Vertrag über die Europäische Union und zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft“, 6-asis leidimas, Baden Badenas, Nomos, 2003, 2 t., EB 95 straipsnis, p. 1436, 72 punktas); S. Tietje (E. Grabitz, M. Hilf, M. Nettesheim (leid.) „Das Recht der Europäischen Union“, 43 papildymas, 2011 m. kovas, SESV 114 straipsnis, 146 punktas); W. Kahl (C. Calliess, M. Ruffert (leid.) „EUV / AEUV“, 4-asis leidimas, 2011, SESV 114 straipsnis, 36 punktas); S. Leible, M. Schröder (R. Streinz (leid.) „EUV / AEUV“, 2-asis leidimas, 2012, SESV 114 straipsnis, 80 punktas).

20 — Sprendimas *Afton Chemical* (C-343/09, EU:C:2010:419, 48, 49, 55, 56, 88, 92 ir 95 punktai).

reikalavimai yra teisiškai privalomi. Pagal ministerijos nutarimo 3 straipsnio 2 dalį tik daroma prielaida, kad degalai, kurie bet kuriuo momentu atitinka galiojančio nacionalinio standarto ar lygiaverčio Europos standarto reikalavimus ir neviršija prieduose nustatytų ribinių verčių, tenkina ministerijos nutarimo reikalavimus.

50. Nematyti, kad tai pažeistų Degalų direktyvos 5 straipsnį.

51. Vengrijos standarte MSZ EN 590:2009, kuris atitinka CEN standartą EN 590:2009, yra papildomų kokybės reikalavimų: pirmiausia jame nustatyta ribinė pliūpsnio temperatūros vertė, tačiau pagal Vengrijos įstatymo dėl standartizacijos 6 straipsnio 1 dalį nacionalinio standarto laikymasis yra iš esmės savanoriškas.

52. Vis dėlto Vengrijos akcizų įstatymo 110 straipsnio 13 dalyje reglamentuojamas dyzelinių degalų pardavimas: degalinėse leidžiama prekiauti tik tokiais dyzeliniais degalais, kurie atitinka galiojantį Vengrijos standartą. Taip standartas ir jo papildomi reikalavimai pagal Vengrijos teisę tampa privalomi.

53. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad Akcizų įstatymo 110 straipsnio 13 dalyje reglamentuojamos tik pardavimo sąlygos: t. y. kokius produktus galima parduoti degalinėse. Tačiau kadangi faktiškai degalinės yra vienintelė prekybos degalais vieta, kuria naudojasi galutiniai vartotojai, iš tiesų tai yra dyzelinių degalų, kaip produktų, kurie negali būti laikomi pardavimo sąlygomis, reikalavimai [21].

54. Tačiau techninis pliūpsnio temperatūros rodiklis grindžiamas ne sveikatos ir aplinkos apsaugos reikmėmis, kurios, kaip numatyta Degalų direktyvos 1 straipsnyje, yra jos taikymo sąlyga, o saugos ir vartotojų apsaugos sumetimais.

55. Iš medžiagos pliūpsnio temperatūros galima spręsti apie jos degumą ir sprogumą, taigi apie jos, kaip produkto, saugą. Pliūpsnio temperatūra – tai minimali temperatūra, kuriai esant išgaruoja tiek degios medžiagos, kad reaguodami su oru gali susidaryti mišiniai, galintys užsiliepsnoti nuo išorinio liepsnos šaltinio [22].

56. Be to, visi dalyviai per posėdį sutiko, kad standarte numatytos pliūpsnio temperatūros laikymasis yra labai svarbus motorinių transporto priemonių variklių veikimui ir apsaugai. Taigi šio parametro tikslas yra apsaugoti vartotojus nuo žalos jų transporto priemonėms.

57. Vadinasi, Degalų direktyvos 5 straipsnis bent jau dyzelinių degalų pliūpsnio temperatūros rodikliui yra netaikytinas.

58. Su šia išvada suderinama ir tai, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas keičiančiosios Direktyvos 2009/30 31 konstatuojamojoje dalyje aiškiai ragina pakoreguoti CEN standartą EN 590:2004 ir nustatyti į Degalų direktyvą neįtrauktų techninių parametrų, tarp jų ir pliūpsnio temperatūros, ribas. Toks raginimas būtų nesuprantamas, jei tokie papildomi reikalavimai *a priori* prieštarautų Degalų direktyvai. Juk nors CEN standartas *per se* nėra privalomas, visiškai suprantama, kodėl jame numatyti parametrai turėtų būti privalomi, bent jau tie, kurie susiję su produktų sauga.

59. Tačiau su saugos reikmėmis susijusių suderintų reikalavimų techniniams degalų rodikliams nebuvimas nereiškia, kad valstybės narės turi neribotą diskreciją nustatyti tokius nacionalinius techninius rodiklius degalams tiekti į rinką [23].

21 — Sprendimai *Canal Satélite Digital* (C-390/99, EU:C:2002:34, 30 punktas) ir *Dynamic Medien* (C-244/06, EU:C:2008:85, 31 punktas).

22 — Žr. techninę apibrėžtį, pavyzdžiui, adresu http://www.urz.uni-heidelberg.de / saphelp / helpdata / DE/35/26bf45afab52b9e10000009b38f974/content.htm, pastarąjį kartą žiūrėta 2015 m. balandžio 13 d.

23 — Generalinės advokatės V. Trstenjak išvada byloje *Fra.bo* (C-171/11, EU:C:2012:176, 22 punktas); žr. sprendimus *Lidl Magyarország* (C-132/08, EU:C:2009:281, 45 punktas) ir *Brandsma* (C-293/94, EU:C:1996:254, 10 ir paskesni punktai).

60. Jei kuri nors sritis Sąjungos lygmeniu nėra galutinai suderinta, valstybės narės produktų tiekimui į rinką gali taikyti tik tokius reikalavimus, kurie atitinka įsipareigojimus pagal Sutartį, pirmiausia SESV 34 ir 36 straipsniuose įtvirtintą laisvo prekių judėjimo principą [24]. Be to, pagal Direktyvos 98/34 8 straipsnį teisės aktų, kuriais siekiama techninius rodiklius padaryti privalomus, projektus, dar prieš jiems įsigaliojant, jos privalo pateikti Komisijai, kad ši galėtų imtis prevencinės kontrolės ir patikrinti, ar nuostatos nekliudo laisvam prekių judėjimui [25].

4. Dėl atsakymo į pirmąjį prejudicinį klausimą

61. Tokiomis aplinkybėmis į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: Degalų direktyva yra visiškai suderinti tik su sveikatos ir aplinkos apsaugos reikmėmis susiję dyzelinių degalų techniniai rodikliai. Degalų direktyvos 5 straipsnis nedraudžia valstybėms narėms nustatyti papildomų degalų rodiklių, kurie susiję su saugos reikmėmis, pavyzdžiui, dyzelinių degalų pliūpsnio temperatūros ribinės vertės.

B – *Dėl antrojo klausimo: greta techninių reglamentų galiojančių standartų privalomumas*

62. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar iš „standarto“ apibrėžties Direktyvos 98/34 1 straipsnio 6 punkte ir „techninio reglamento“ apibrėžties 11 punkte išplaukia, kad tam tikroje srityje greta privalomo techninio reglamento gali galioti tik neprivalomi „standartai“.

63. Šis klausimas, ko gera, grindžiamas tuo, kad pagal Direktyvos 98/34 1 straipsnio 6 punktą „standartas“ yra neprivalomas, o „techninis reglamentas“ pagal 11 punktą – privalomas.

64. Vengrijoje egzistuoja tiesiogiai privaloma techninė dyzelinių degalų specifikacija – ministerijos nutarimas, kuriuo į nacionalinę teisę perkelta Degalų direktyva. Tačiau pagal Vengrijos Akcizų įstatymo 110 straipsnio 13 dalį papildomai yra privalomas galiojantis Vengrijos standartas, reglamentuojantis prekybą dyzeliniais degalais degalinėse.

65. Šiuo atžvilgiu pirmiausia pažymėtina, kad pagal Direktyvos 98/34 8 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą privalomas gali tapti ir standartas, jei valstybė narė Europos arba tarptautinį standartą, kaip antai CEN standartą, perkelia į techninį reglamentą. Nematyti jokios priežasties, kodėl toks perkėlimas negalėtų būti taikomas nacionaliniams standartams, ypač jei šie standartai savo ruožtu atitinka CEN standartus.

66. Be to, Direktyvoje 98/34 nėra jokios nuostatos, kuri neleistų valstybei narei tam tikroje srityje paskelbti privalomų kelių techninių specifikacijų.

67. Be to, neprivalomų standartų ir privalomų techninių reglamentų išskyrimas dar nereiškia, kad greta negali egzistuoti keli privalomi techniniai standartai. Juk šis išskyrimas daromas tik siekiant atskirti informacijos teikimo procedūras, nes informacijos apie standartus teikimo tvarka reglamentuojama Direktyvos 98/34 2–6 straipsniuose, o informacijos apie techninius reglamentus – 8 ir 9 straipsniuose.

24 — Sprendimas *Komisija / Portugalija* (C-432/03, EU:C:2005:669, 35 punktas). Žr. ir Sprendimą *Toolex* (C-473/98, EU:C:2000:379, 33 punktas).

25 — Žr. sprendimus *CIA Security International* (C-194/94, EU:C:1996:172, 40 punktas), *Lidl Italia* (C-303/04, EU:C:2005:528, 22 punktas), *Sandström* (C-433/05, EU:C:2010:184, 42 punktas) ir *Belgische Petroleum Unie ir kt.* (C-26/11, EU:C:2013:44, 49 punktas).

68. Jei dėl greta galiojančių taisyklių atsirastų abejonių, kurio standarto reikia laikytis, su Sąjungos teise susijusių klausimų kiltų tik tuo atveju, jei būtų kalbama tik apie iš Sąjungos teisės išplaukiančius nurodymus. Nagrinėjamu atveju šiuo atžvilgiu galėtų būti reikšmingi Degalų direktyvos rodikliai, tačiau prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokių užuominų apie tai, kad Vengrijoje būtų kliudoma ją taikyti. Bet kuriuo atveju Direktyvoje 98/34 tokio pobūdžio reguliavimo konfliktai nereglamentuojami.

69. Taigi į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyva 98/34 nedraudžia valstybėms narėms techninio reglamento galiojimo atveju įstatyme numatyti, kad privalomai turi būti taikomas ir papildomas šioje srityje priimtas nacionalinis standartas.

C – *Dėl trečiojo klausimo: prieinamumas valstybine kalba*

70. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar Direktyvos 98/34 1 straipsnio 6 punkte numatytas nacionalinio standarto prieinamumo visuomenei kriterijus yra tenkinamas, jei standartas, kuris tuo momentu, kai, valdžios institucijų teigimu, turėjo būti taikomas, nebuvo prieinamas valstybine kalba.

71. Šis klausimas susijęs su tuo, kad, kaip teigiama prašyme priimti prejudicinį sprendimą, Vengrijos standartas MSZ EN 590:2009 pažeidimo momentu nebuvo prieinamas vengrų kalba, jis buvo prieinamas tik anglų kalba.

72. Žvelgiant atskirai, neaišku, kiek tai, ar Vengrijos standartas atitinka Direktyvos 98/34 1 straipsnio 6 punkto apibrėžtį, yra svarbu sprendimui pagrindinėje byloje priimti. Aš šį klausimą suprantu veikiau taip, kad klausiama, ar Direktyvai 98/34 neprieštarauja tai, jog visuomenė negali susipažinti su privaloma technine specifikacija todėl, kad ji neprieinama valstybine kalba.

73. Šiuo atžvilgiu pirmiausia abejotina, ar prieinamumo visuomenei, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 98/34 1 straipsnio 6 punktą, sąlyga yra prieinamumas valstybine kalba. Juk prieinamumo visuomenei kriterijus minimas kalbant ne tik apie nacionalinius, bet ir apie Europos ir tarptautinius standartus. Tačiau du pastarieji standartų tipai absoliučioje daugumoje valstybių narių valstybine kalba prieinami nebus. Pavyzdžiui, oficialios CEN / CENELEC kalbos yra vokiečių, anglų ir prancūzų [26]. Be to, nebūtina, kad tas pats standartas egzistuotų visomis trimis kalbomis. Kadangi Sąjungos teisės aktų leidėjui ši aplinkybė turėjo būti žinoma, negalima daryti prielaidos, kad prieinamumo visuomenei sąlyga yra prieinamumas atitinkama valstybine kalba.

74. Tiesa, nagrinėjamu atveju nereikia nuspręsti, ar tai taikoma ir nacionaliniams standartams. Juk pagrindinėje byloje nagrinėjamas ne standarto, kaip neprivalomos techninės specifikacijos, poveikis, o standarte nurodytų rodiklių *privalomumas*. Vadinasi, kalbama apie techninių reglamentų, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 98/34 1 straipsnio 11 punktą, veiksmingumą.

75. Tačiau techninio reglamento apibrėžtyje nenurodytas nei prieinamumo visuomenei požymis, nei reglamento kalba. Be to, Direktyvoje 98/34 nėra techninių reglamentų taikymą reglamentuojančių nuostatų, kurios būtų susijusios su kalba, kuria jie parašyti.

76. Taigi į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyva 98/34 nereikalauja, kad valstybės narės techninius reglamentus padarytų prieinamus valstybine kalba.

26 — Žr. CEN / CENELEC darbo reglamento 2 dalies 8 skirsnį – Bendrąsias standartizacijos taisykles, http://boss.cen.eu / ref / IR2_D.pdf, pastarąjį kartą žiūrėta 2015 m. balandžio 13 d.

V – **Išvada**

77. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į prašymą priimti prejudicinį sprendimą atsakyti taip:

1. Direktyva 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės, iš dalies pakeista Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003, yra visiškai suderinti tik su sveikatos ir aplinkos apsaugos reikmėmis susiję dyzelinių degalų techniniai rodikliai. Tačiau Direktyvos 98/70 5 straipsnis nedraudžia valstybėms narėms nustatyti papildomų degalų rodiklių, kurie susiję su saugos reikmėmis, pavyzdžiui, dyzelinių degalų pliūpsnio temperatūros ribinės vertės.

2. Direktyva 98/34/EB, nustatanti informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką, iš dalies pakeista Direktyva 2006/96/EB, nedraudžia valstybėms narėms techninio reglamento galiojimo atveju įstatyme numatyti, kad privalomai turi būti taikomas ir papildomas šioje srityje priimtas nacionalinis standartas.

3. Direktyva 98/34 nereikalauja, kad valstybės narės techninius reglamentus padarytų prieinamus valstybine kalba.